

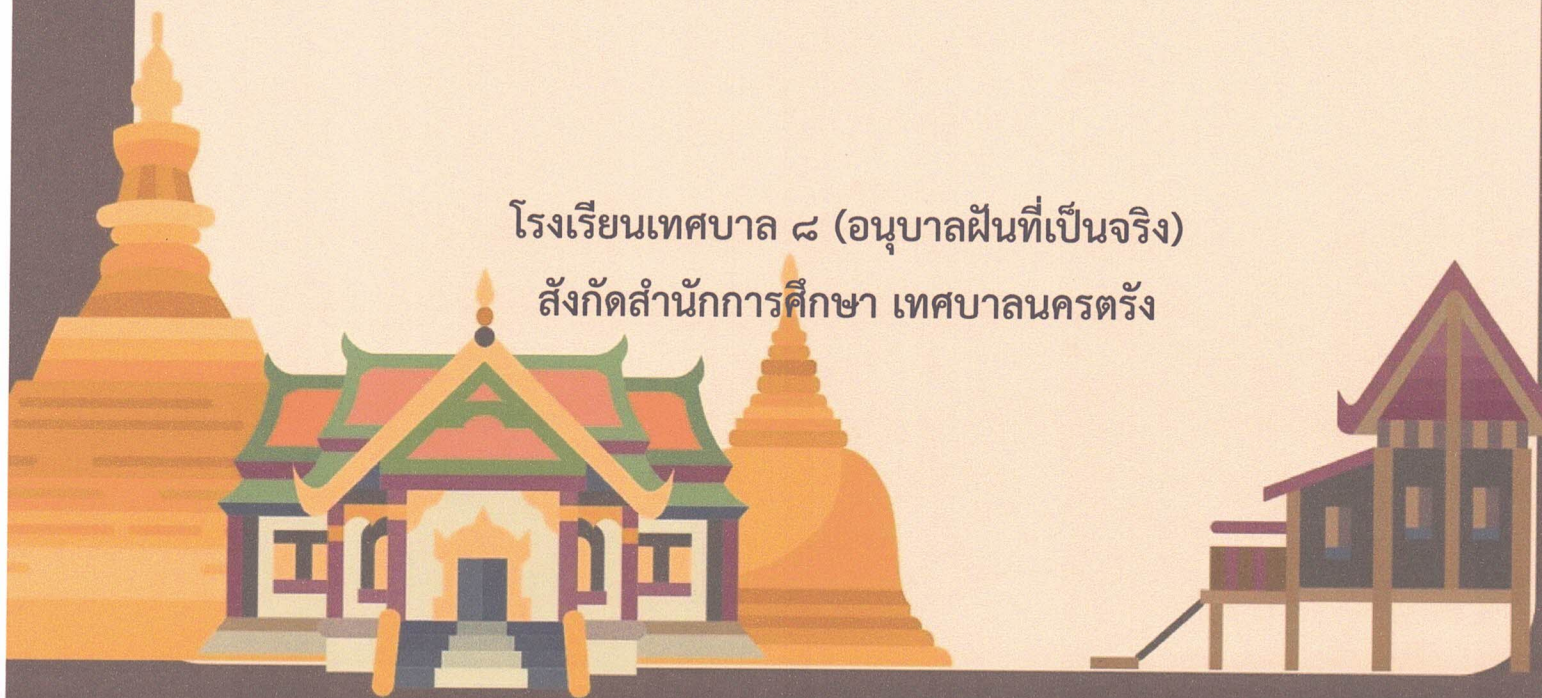

รายงานผลการเข้ารับการฝึกอบรมโครงการเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะผู้รับผิดชอบการ
บริหารจัดการอาหารกลางวันในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

นายภานุพงศ์ คงเอียด
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ

โรงเรียนเทศบาล ๘ (อนุบาลฝันที่เป็นจริง)
สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครตรัง

แบบรายงานผลการเข้ารับการฝึกอบรม/เข้าร่วมสังเกตการณ์

๑. ชื่อ - สกุล นายภานุพงศ์ คงเอียด
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ ระดับ คศ.๒
สังกัด โรงเรียนเทศบาล ๘ (อนุบาลฝันที่เป็นจริง) สำนักการศึกษา เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง
๒. โครงการ/หลักสูตร
โครงการเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการอาหารกลางวันในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
จัดโดย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. ระยะเวลาในการเดินทางไปเข้ารับการฝึกอบรม/เข้าร่วมการสังเกตการณ์
๒๓ ชั่วโมง
๔. สถานที่ฝึกอบรม
โรงแรมเอ็กซานเดอร์ ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
๕. วัตถุประสงค์ในการเข้ารับการฝึกอบรม/เข้าร่วมสังเกตการณ์
เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น และบุคลากรของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดอาหารกลางวันและงานโภชนาการ/อนามัย ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดอาหารกลางวันได้อย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างเมนูอาหารขึ้นเองได้ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังและคัดกรองสุขภาพด้านพัฒนาการ และการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง
๖. งบประมาณในการฝึกอบรม/เข้าร่วมสังเกตการณ์
๕,๔๐๐.-บาท (-ห้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน-)
๗. สรุปเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการฝึกอบรม

แนวทางการบูรณาการการเฝ้าระวังการทุจริตโครงการอาหารกลางวันนักเรียน

“หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช./ส. พนักงาน ป.ป.ช.

การปราบปรามการทุจริต

มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องกล่าวหาเจ้าพนักงานของรัฐ (เช่นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง) ว่าร้ายยักยอก, กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน

การตรวจสอบทรัพย์สิน

มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องและ มีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของ ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ด้านการป้องกันการทุจริต

อำนาจหน้าที่ประสานความร่วมมือกับประชาชนและส่วนราชการเพื่อเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนในทุกระดับตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริต และดำเนินการให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๓๒

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๒) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดกำรทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(๓) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

ในการจัดทำมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในเรื่องที่กระทบต่อประโยชน์สาธารณะก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดเมื่อองค์กรตามวรรคหนึ่งได้รับแจ้งมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว หากเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ ให้แจ้งปัญหาและอุปสรรคต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๓๓

เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานของรัฐมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นต่อการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูล เบาะแส หรือพยานหลักฐาน สำหรับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยช่องทางดังกล่าวต้องมีวิธีการที่ง่าย สะดวก ไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้งดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

(๒) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือน กรณีพบว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อว่าอาจมีการทุจริตในหน่วยงานของตน

(๓) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง

(๔) รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และร่วมมือกันดำเนินการคณะกรรมการตามวรรคสองให้ประกอบด้วย ประธานกรรมการเป็นประธาน กรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายจำนวนหนึ่งคน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ประธานกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่เกินสี่คน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสามคน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งเป็นกรรมการ การแต่งตั้งผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยให้ผู้แทนจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงาน

ประเด็นอื่น ๆ

- ให้ครูรับประทานอาหารกลางวันของนักเรียน โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากอาหารกลางวันเหลือ จึงให้ครูที่รับราชการใหม่สามารถทานอาหารกลางวันนักเรียนได้ เพราะเงินเดือนของครูบรรจุใหม่ยังน้อยหรือบางแห่งให้ครูร่วมรับประทานอาหารกลางวันนักเรียน โดยเก็บเงินเป็นรายเดือน

- มีการให้ผู้รับจ้างดำเนินการขายอาหารให้แก่แก่นักเรียนมัธยมและคุณครู โดยมีรายการอาหารเหมือนกับรายการอาหารของโครงการอาหารกลางวัน จึงอาจมีการนำวัตถุดิบในโครงการมาประกอบอาหารขายได้
- รายการอาหารตามโปรแกรม Thai School Lunch ส่วนมากเป็นรายการที่เด็กนักเรียนไม่ชอบรับประทาน

สิ่งที่ควรระมัดระวัง

๑. แจ้งจำนวนเด็กนักเรียนไม่ตรงตามความเป็นจริง
๒. อาหารกลางวันนักเรียนมีคุณภาพหรือปริมาณไม่เหมาะสม
๓. มีครูร่วมรับประทานอาหารกลางวันนักเรียน
๔. โรงเรียนไม่มีการประกาศรายการอาหารกลางวันล่วงหน้าให้ทราบเป็นรายสัปดาห์
๕. โรงเรียนมีการงบประมาณโครงการอาหารกลางวันนักเรียนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์โครงการ
๖. โรงเรียนไม่รายงานผลการดำเนินงานและส่งคืนเงินเหลือจ่ายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่โครงการแล้วเสร็จ

๗. เอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงินไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่เป็นปัจจุบัน หรือเป็นเท็จ

สิ่งที่สำนักงาน ป.ป.ช. อยากขอความอนุเคราะห์

- สถานศึกษา ดำเนินโครงการอาหารกลางวันนักเรียนให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และข้อสั่งการ กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง
- ผู้ว่าฯ นายอำเภอ ท้องถิ่นจังหวัด และ อบท. ร่วมกันเฝ้าระวังการทุจริตในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันเรียน โดยใช้กลไกการติดตามของท้องถิ่น และกลไกที่คณะกรรมการฯ ในพื้นที่กำหนด
- ทุกหน่วยงาน ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ในการให้ข้อมูลและรายงานผลการดำเนินการ รวมทั้ง อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด หากจำเป็นต้องมีการลงพื้นที่

๑. ความเป็นมา

พ.ศ. ๒๔๙๕ กระทรวงศึกษาธิการได้ทดลองจัดอาหารกลางวันให้กับนักเรียนในสังกัด ซึ่งพบว่าโรงเรียนหลายแห่งขาดงบประมาณในการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถจัดอาหารกลางวันให้กับ นักเรียนที่ขาดแคลนได้อย่างทั่วถึง

พ.ศ. ๒๕๓๐ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันทุกโรงเรียน ก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ภายใต้คำขวัญ"๖๐ พรรษามหาราชา เด็กประถมศึกษาไม่หิวโหย"

พ.ศ. ๒๕๓๔ (ช่วงปลายปีงบประมาณ) รัฐบาลได้เร่งช่วยเหลือเด็กประถมศึกษาที่มีภาวะทุพโภชนาการและขาดแคลนอาหารกลางวัน กำหนดให้มีกฎหมายพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๕ จัดตั้งกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา วงเงิน ๖,๐๐๐ ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายสำหรับการสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาและการประชาสัมพันธ์ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็ก

พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของอาหาร ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการแต่ลำพังได้ ส่งผลกระทบต่อนักเรียนขาดแคลน อีกจำนวนหนึ่งยังไม่รับประทานอาหารกลางวัน คณะรัฐมนตรีในใจที่เป็นวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ ให้ถือว่าการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน รับประทานอาหารกลางวันอิ่มทุกวัน เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลโดยความเห็นชอบร่วมมือกัน ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทยกระทรวงสาธารณสุข และทุกกระทรวง ทบวง กรม ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการ

พ.ศ. ๒๕๔๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ถ่ายโอนงบประมาณค่าอาหารกลางวันไปให้กับกระทรวงมหาดไทย ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้งและ จัดสรรงบประมาณ โดยเริ่มในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖

พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบให้เด็กนักเรียนทุกคนตั้งแต่เด็ก เล็ก เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวันเต็ม ๑๐๐ % และปรับอัตราค่าอาหารกลางวันจากอัตรา ๑๐ บาทต่อคนต่อวัน เป็นอัตรา ๑๓ บาทต่อคนต่อวัน ทั้งนี้ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ เห็นชอบให้ ปรับอัตราค่าอาหารกลางวันเป็นอัตรา ๒๐ บาทต่อคนต่อวัน พ.ศ. ๒๕๖๔ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เห็นชอบให้ปรับอัตราค่าอาหารกลางวันจากคนละ ๒๐ บาทต่อคนต่อวัน เป็น ๒๑ บาทต่อคน ต่อวัน

พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เห็นชอบให้ปรับอัตราค่าอาหาร กลางวันจาก ๒๑ บาท เป็นอัตราตามขนาดของสถานศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ เห็นชอบในหลักการกรณี ขออนุมัติ งบประมาณอุดหนุนค่าอาหารกลางวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ในโรงเรียนขยายโอกาส การศึกษาตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ ทั้งนี้ ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับ ความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อเสนอแนะของกระทรวงสาธารณสุขและกองทุนเพื่อความเสมอภาคทาง การศึกษาไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความ เข้าใจ เรื่อง การบริหารจัดการอาหารกลางวันให้ได้คุณค่าสารอาหารตามมาตรฐานอาหารและตามวัยของ นักเรียนในสถานศึกษา เพื่อสามารถพัฒนาร่างกายของเด็กนักเรียนให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรงและ มีน้ำหนัก ส่วนสูง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข

๒.๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการ จัดอาหารกลางวัน และงานโภชนาการ/อนามัย ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดอาหารกลางวันได้อย่างมี คุณภาพ สามารถสร้างเมนูอาหารขึ้นได้เอง สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายได้ล่วงหน้า และสรุปค่าใช้จ่ายจริงตาม ราคาวัตถุดิบในแต่ละท้องถิ่นได้

๒.๓ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานเป็นให้แก่บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติงานที่ เกี่ยวกับ จัดอาหารกลางวัน และงานโภชนาการ/อนามัยให้มีความรู้ความเข้าใจในการประเมิน คัดกรองและ พัฒนาการดีกรวมถึงการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการและการจัดอาหารกลางวันให้เหมาะสมกับวัยและสุขภาพของ เด็ก เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการเฝ้าระวังและคัดกรองสุขภาพด้านพัฒนาการและการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ มาตรการป้องกันการทุจริตงบประมาณค่าอาหารกลางวันเด็กนักเรียน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๒/ว ๔๒๑๐ ลงวันวาคม ๒๕๖๕ แจ้ง มาตรการป้องกันการทุจริตงบประมาณค่าอาหารกลางวันเด็กนักเรียน โดยขอให้จังหวัดกำกับผู้กำกับดูแลและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัดถือปฏิบัติ เพื่อป้องกันการทุจริตงบประมาณค่าอาหาร กลางวันเด็กนักเรียน และเพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกหลักโภชนาการ ดังนี้

(๑) ถือปฏิบัติตามแนวทางการตรวจสอบด้านการเงิน การคลัง การพัสดุ และการบัญชีของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบบัญชีการเงินขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นโดยเคร่งครัด

(๒) เพื่อความโปร่งใสและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตงบประมาณ ค่าอาหารกลางวัน ให้เปิดเผยรายการอาหารและจำนวนหรือปริมาตรวัตถุดิบสำคัญที่ใช้ประกอบอาหารในแต่ละ วัน ให้ผู้ปกครองและเด็กนักเรียนทราบ โดยพิจารณาปิดประกาศเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน ตามความ เหมาะสม

(๓) ให้พิจารณานำระบบแนะนำสำหรับอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนแบบอัตโนมัติ (Thai School Lunch : TSL) ใช้ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นโปรแกรมความร่วมมือระหว่างสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (National Electronics and Computer Technology Center : NECTEC) จัดทำและพัฒนาขึ้นให้มีความครอบคลุมทั้งในด้านคุณค่าทางโภชนาการตาม หลักวิชาการและความสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมหรือบริบทของแต่ละสถานศึกษาและได้รับการยอมรับจาก หลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

(๔) สถานศึกษาใดใช้วิธีการจัดหาในรูปแบบการซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหารกลางวันเองให้ส่งเสริมการ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือชุมชนได้แก่ ผู้ปกครอง กลุ่มแม่บ้าน ศิษย์เก่า อาสาสมัคร ที่มีอยู่ในท้องถิ่น สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันช่วยสถานศึกษาดำเนินการ เช่น การตรวจสอบจำนวนหรือปริมาตรวัตถุดิบ การประกอบ หรือการปรุงอาหาร เป็นต้น หากสถานศึกษาใดใช้วิธีจ้างเหมาบริการให้มีการตรวจสอบจำนวนหรือปริมาตร วัตถุดิบสำคัญก่อนการประกอบอาหารด้วยทุกครั้ง

(๕) ขอให้ผู้บริหารท้องถิ่น หมั่นตรวจติดตามการจัดซื้อจัดจ้างอาหารกลางวันของสถานศึกษาในสังกัด ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยการแต่งตั้งคณะทำงานสุ่มตรวจ หรือผู้บริหารท้องถิ่นลงพื้นที่ สุ่มตรวจด้วยตนเอง เป็นระยะ

(๖) การแต่งตั้งกรรมการตรวจรับพัสดุ ให้มีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนบุคลากรมาทำหน้าที่เว้นแต่มี ข้อจำกัดด้านบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

(๗) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุถือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการตรวจรับอาหารกลางวัน จึงขอให้กำกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ ระวังระวังและรอบคอบในการตรวจ รับพัสดุ หากมีการกระทำที่ส่อไปในทางที่ไม่สุจริตเกิดขึ้นต้องมีส่วนรับผิดชอบกับเรื่องที่ไม่สุจริตนั้นเป็นลำดับ แรก

(๘) หากพบว่ามีกรร้องเรียน หรือการกระทำที่ไม่สุจริตเกิดขึ้นให้ผู้กำกับดูแลหรือผู้บริหารท้องถิ่น เร่งรัดตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติโดยเร็ว และดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี

๓.๓ การสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสร้างความมั่นคงทางอาหาร เป็นความต้องการให้คนทุกคนมีความสามารถเข้าถึงอาหารทั้งในทาง กายภาพและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการ เพื่อการมีชีวิตที่ดีและสุขภาพที่ แข็งแรง ซึ่งองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้แบ่งความหมายความมั่นคงทางอาหาร ออกเป็น ๔ มิติ ได้แก่

๑) ความพอเพียง (Availability) ของปริมาณอาหารที่อาจได้มาจากการผลิตภายในประเทศหรือการนำเข้า รวมถึงความช่วยเหลือด้านอาหาร

๒) การเข้าถึง (Access) ทรัพยากรที่พอเพียงของบุคคลเพื่อได้มาซึ่งอาหารที่เหมาะสมและมีโภชนาการ

๓) การใช้ประโยชน์ (Utilization) ด้านอาหารผ่านอาหารที่เพียงพอ น้ำสะอาดและการรักษาสุขภาพ และสุขอนามัยเพื่อที่จะเข้าถึงภาวะความเป็นอยู่ที่ดีทางโภชนาการ

๔) เสถียรภาพ (Stability) ทางอาหารที่ประชาชน ครีวเรือนและบุคคลจะต้องเข้าถึงอาหารที่เพียงพอตลอดเวลา ไม่ต้องเสี่ยงกับการไม่สามารถเข้าถึงอาหารอันเป็นผลมาจากวิกฤตที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน

แนวทางการสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

กระทรวงมหาดไทยขอให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนเพื่อให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสร้างความมั่นคงทางอาหารได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

๑. ให้สถานศึกษานำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการปลูกผักสวนครัว สมุนไพรปลอดสารพิษมาใช้ในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ตลอดจนให้มีการเลี้ยงไก่ไข่หรือปศุสัตว์อื่น เพื่อสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเด็กนักเรียนได้รับประทานไข่ไก่หรือเนื้อสัตว์ ซึ่งมีคุณค่าทางโภชนาการเป็นแหล่งของโปรตีนอย่างสม่ำเสมอในราคาถูกและปลอดภัย โดยอาจขอรับการสนับสนุนจากนายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้นำท้องที่ ในการขับเคลื่อนการสร้างสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอกับจำนวนเด็กปฐมวัย เด็กนักเรียน และมีผลผลิตจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑.๑ ให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากร เด็กปฐมวัย เด็กนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการรณรงค์/ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว สมุนไพรปลอดสารพิษ ตลอดจนการเลี้ยงไก่ไข่หรือปศุสัตว์อื่นสำหรับนำมาใช้ประกอบอาหารกลางวันเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

๑.๒ สนับสนุนหรือช่วยเหลือในด้านการสร้างโรงเรือนหรือการจัดพื้นที่สำหรับเลี้ยงไก่ไข่หรือปศุสัตว์อื่นของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาพิจารณาดำเนินการ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพและขนาดของพื้นที่เป็นสำคัญ

๑.๓ สนับสนุนหรือช่วยเหลือในด้านการจัดหาพันธุ์ไก่ไข่หรือปศุสัตว์อื่นที่เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ให้แก่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปเลี้ยง และนำผลผลิตที่ได้มาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันเพื่อสามารถสร้างความมั่นคงทางอาหารได้อย่างยั่งยืน

๑.๔ รณรงค์/ส่งเสริมให้ผู้ปกครองปลูกผักสวนครัว สมุนไพรปลอดสารพิษ หรือนำไข่ไก่ มาใช้ประกอบอาหารที่บ้าน เพื่อให้เด็กปฐมวัย เด็กนักเรียนได้รับประทานไข่ไก่ ซึ่งมีคุณค่าทางโภชนาการ และเป็นแหล่งของโปรตีนอย่างสม่ำเสมอและปลอดภัย

๒. ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย เด็กนักเรียน ได้เรียนรู้การปลูกผักสวนครัว หรือสมุนไพรปลอดสารพิษ ตลอดจนการเลี้ยงไก่ไข่หรือปศุสัตว์อื่นจากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างพอเพียง

๓. ให้สถานศึกษานำผลผลิตที่ได้จากการปลูกผักสวนครัว สมุนไพรปลอดสารพิษ และไข่ไก่มาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันของสถานศึกษา อย่างน้อยคนละ ๒ ฟอง/วัน ตลอดจนรณรงค์/ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑.๔ ถือเป็นการเชื่อมโยงความรู้สู่ครอบครัวและชุมชน

๔. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเป็นประจำทุกเดือน และรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

ปัญหาของการดูแลโภชนาการเด็กวัยเรียน

ปัจจุบันมีทั้งเด็กที่ยังขาดอาหารและเด็กอ้วนได้รับสารอาหารไม่สมดุลซึ่งการเฝ้าระวังเพียงการชั่ง-วัด น้ำหนักส่วนสูงของเด็ก ไม่สามารถสะท้อนความเสี่ยงต่อการขาดจุลโภชนาการสำคัญ เหล่านั้นโครงการอาหาร กลางวันโรงเรียนและโครงการอาหารเสริม(นม)โรงเรียนควรมีพัฒนาการไปสู่เป้าหมาย "มีคุณภาพ และ เพียงพอ" การประเมินคุณค่าสารอาหารซึ่งเป็นการประเมินปัจจัยเข้าที่จะช่วยประกันการลดความเสี่ยง ดังกล่าว มีผู้ดูแล การจัดบริการอาหารกลางวันโรงเรียนน้อยคนที่มีการตรวจสอบคุณภาพอาหาร

การวางแผนรายการอาหารล่วงหน้า

ช่วยให้การวางแผนการผลิต มีเป้าหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

*มีโอกาสดื่อกินผลิตอาหารตรงตามทีวางรายการไว้ไม่ใช่ต้องกินตามแล้วแต่จะผลิตให้

*ขายในท้องถิ่น นำเงินมาซื้อเป็นวัตถุดิบอื่นมาใช้ในการประกอบอาหารเพื่อลดความซ้ำซาก

*ถนอมอาหาร เพื่อช่วยให้เก็บอาหารได้นานขึ้น

Go Home to CHANGE

*ซัง-วัด และ "บันทึกข้อมูล"น้ำหนัก ส่วนสูง เด็ก ๆ อย่างมีสติ

*"ปรับปรุงอุปกรณ์" เครื่องวัดส่วนสูง เด็ก ๆ

*ใช้ "แบบแผนอาหาร"จัดรายการอาหารอย่างชาญฉลาด

*ประกันคุณภาพอาหารด้วย"๓ ตรวจ"ให้สารอาหารครบถ้วน-คุ้มค่า

*นำ"ธงโภชนาการ"ไปเป็นวิธีการกินในชีวิตจริงของทุกครอบครัว

*อ่าน "ฉลากโภชนาการ"ก่อนซื้อ

การจัดเมนูอาหารให้ได้มาตรฐานอาหารกลางวันโรงเรียน

โดยใช้

"แบบแผนสำหรับอาหารกลางวันต่อสัปดาห์"

มาตรฐานแนะนำ

ซึ่งกลุ่มข้าว-แป้ง เนื้อสัตว์ น้ำมันกลุ่มผัก-ผลไม้ (และนม) ต้องมีทุกวัน และกำหนดกลุ่มอาหารที่มีความเข้มข้นของสารอาหารสูงซึ่งมาช่วยเสริมคุณค่าอาหารให้ดีขึ้น เช่น ดัชนีแนะนำให้มี ๑-๒ ครั้งต่อสัปดาห์

มาตรฐานขั้นต่ำ

ในกรณีบางพื้นที่อาจมีปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น ไม่มีการจัดกลุ่มอาหารที่มีความเข้มข้นของสารอาหารสูง และ/หรือมีกลุ่มผัก-ผลไม้ไม่ได้ทุกวัน จึงมีการกำหนดความถี่ขั้นต่ำซึ่งยังได้คุณค่าสารอาหารไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐ ของเป้าหมาย

การประเมินคุณภาพอาหารด้วยระบบคะแนน

เนื่องจากสารอาหารต่างๆมีหน่วยและปริมาณเป้าหมายแตกต่างกัน เพื่อให้ง่ายต่อการประเมินคุณภาพอาหาร จึงได้พัฒนาวิธีการแปลงหน่วยต่างๆเป็นระบบคะแนนซึ่งกำหนดให้เป้าหมายของสารอาหารต่างๆ เป็น เกณฑ์คะแนนเดียวกันโดยแยกเกณฑ์ระดับคุณภาพสารอาหารเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มสารอาหารหลักซึ่งเป็นสารอาหารที่ให้พลังงาน (จะมีเกณฑ์กำหนดคะแนนที่ไม่ควรจัดเกิน)

๒. กลุ่มสารอาหารวิตามิน-แร่ธาตุ และ โยอาหาร

จัดรายการอาหารให้หลากหลาย ไม่ซ้ำซาก

* ช่วยให้เด็ก ไม่เบื่อ

* ทำให้ได้รับอาหารที่มี วิตามินและแร่ธาตุเด่น ๆ ต่างชนิดกันหมุนเวียนเข้ามาในรายการอาหาร

* เป็นการ ลดการสะสมสารปนเปื้อนต่างๆ ที่อาจมีมาในอาหาร

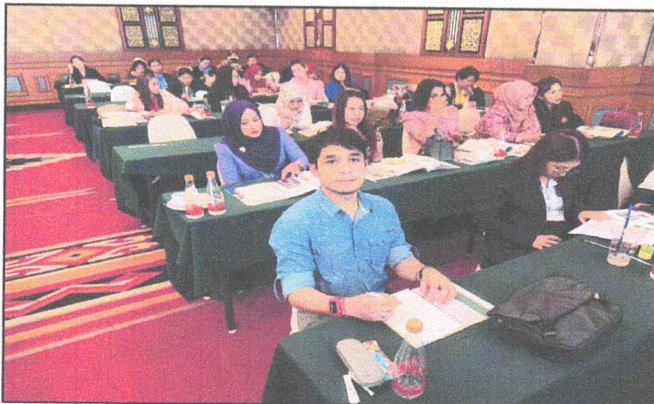
๘. ประโยชน์ที่ทางราชการ/ประชาชนได้รับจากการฝึกอบรม/เข้าร่วมสังเกตการณ์

มีความรู้ความเข้าใจในการจัดอาหารกลางวันได้อย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างเมนูอาหารขึ้นเองได้
ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการ
เฝ้าระวังและคัดกรองสุขภาพด้านพัฒนาการ และการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

๙. ข้อเสนอแนะ แนวคิดที่นำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานหรือพัฒนางานที่สอดคล้องกับข้อ ๘

ครูสามารถนำความรู้ความเข้าใจในการจัดอาหารกลางวันได้อย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างเมนูอาหารขึ้น
เองได้ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เพื่อให้เด็กทุกคน
ได้รับการเฝ้าระวังและคัดกรองสุขภาพด้านพัฒนาการ และการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

๑๐. รูปภาพประกอบ

(นายภานุพงศ์ คงเอียด)
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
ผู้เข้ารับการอบรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
คู่มือปฐมนิเทศน์ใหม่ไปเพื่อแสดง

นายภาณุพงศ์ คงเอียด

เพื่อรณรงค์การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาทักษะผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการอาหารกลางวัน
ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ (รุ่นพิเศษ)

วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๖ - ๒๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘
ณ โรงแรมเอ็กโซติกแอนด์ ธารณราชมัคค่าแห่ง เมืองทองธานี เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
ขอแสดงความยินดีต่อผู้เข้ารับการอบรม
ในโอกาสวัน ๒๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

นพ

(นายณัฐก ไชยศิริไธย)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

(นายภาณุพงศ์ คงเอียด)
นายภาณุพงศ์ คงเอียด